

JELENTÉS

A MAGYAR NEMZETI MŰZEUM ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁRA
ÁLLAPOTÁRÓL AZ 1917. ÉV HARMADIK NEGYEDÉBEN.

I.

A *nyomtatványi osztály* anyaga az elmúlt negyedévben köteles példányokban 1425 drb nyomtatvánnyal, ajándék útján 271 drb, vétel útján 150 drb, áttétel útján 4 drb, hivatalos kiadvány 1 drb, összesen 1851 drb nyomtatvánnyal gyarapodott. Ezenfelül köteles példány címén beérkezett: 113 drb alapszabály, 48 drb falragasz, 28 drb gyászjelentés, 92 drb hivatalos irat, 48 drb műsor, 3 drb perirat, 537 drb zárszámadás, összesen 869 drb apró nyomtatvány. Ajándékaikkal a nyomtatványi osztály anyagát a következők gyarapították: M. Tud. Akadémia (2 drb), M. kir. államrendőrség, dr. BÁTKY Zsigmond, M. kir. Belügyminisztérium, Budapest székesfőváros Statisztikai Hivatala, CSOPJÁK Attila (3 drb), dr. DIVÉKY Adorján (2 drb), Dunamelléki Ref. Egyházkerület főjegyzői hivatala, Egri Érseki Jogliceum igazgatósága, «Egyenlőség» könyvkiadóhivatala, Egyházmegyei Hatóság, Veszprém (4 drb), V. Ekmans Universitetsfond, Uppsala, Eperjesi Ág. Hitv. Evang. I. anyagyház (2 drb), ERNYEY József, dr. ERÖDI-HARRACH Béla (2 drb), dr. FABÓ Bertalan (17 drb), dr. FEJÉRPATAKY László, FELLNER Friedrich, Mainz, dr. GOHL Ödön (12 drb), GÖNCZY Béla, dr. GYÖRFFY István (7 drb), HALIS István, Nagykanizsa, K. k. Handelsministerium, Bécs (3 drb), HIERSEMANN C. W., Lipcse, dr. JOÓB Lajos, KELEMEN Béla, Székesfehérvár, gr. KHEVENHÜLLER-METSCH és H. SCHLITTER, Bécs, Kereskedelmi és Iparkamara, Miskolc, KETSKÉS Győző, Szekszárd, LEGRÁDY Testvérek, Loósz István, Szabadka, «Magyar Jogélet» kiadóhivatala, Magyarországi Kárpát-Egyesület, Igló, dr. MELICH János, Meteorologiai és Földmágnességi Intézet (3 drb), «Minerva» bizt. r.-t., MOLNÁR Dezső, Nagyvárad város tanácsa, Pesti magyar kereskedelmi bank, PETRIK Géza (3 drb), Poór Jakab, Segesvári Teutsch-Gymnasium, Statisztikai Hivatal (2 drb), K. k. Statistische Zentralkommission, Bécs (2 drb), Städtisches Museum Carolino Augusteum, Salzburg (2 drb), dr. SZINNYEY József (154 drb), Thannhäuser Moderne Galerie, München, Kir. ügyészség, Újvidék (5 drb), Vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium, dr. VANGEL Jenő (7 drb), Zentralstelle für soziale Literatur der Schweiz Zürich, dr. ZOLTVÁNY Irén, Pannonhalma.

A vásárolt könyvek közt könyvészeti szempontból említésre méltóbb szerzemény e negyedévben nem volt.

Vásárlásra 1186-64 koronát, 35-65 márkát fordítottunk.

A könyvtár helyiségében az elmúlt negyedévben 1434 egyén 2201 drb nyomtatványt használt, kölcsön útján pedig 538 egyén 1499 drb nyomtatványt vitt ki házi használatra.

Az elmúlt negyedévben 720 művet osztályoztunk s ezekről 1162 cédulát készítettünk. Kötésre 273 művet 332 kötetben küldtünk.

A köteles példányok átvételére berendezett helyiségbe 554 drb csomag érkezett; ugyaninnen 35 reklamációt és 129 levelet expediáltunk.

Az 1897. XLI. t.-c. intézkedései ellen vétő nyomdatulajdonosokkal szemben peres eljárást egy esetben sem indítottunk.

II.

A *hirlaptár* köteles példányok útján 37 évfolyam 15.957 számával (ebből 1877 szám a törvényszabta nyomdai kimutatás nélkül, számonként érkezett), ajándék útján 25 számmal, a nyomtatványi osztályból történt áttétel útján 9 évfolyam 167 számával; mindössze tehát 46 évfolyam 16.149 számával gyarapodott.

Ebből ajándék (folytatólag): dr. PÖZEL Istvántól «Fővárosi Közlöny».

Az évnegyed folyamán 426 olvasó 581 hirlapnak 1343 évfolyamát használta 1827 kötetben; ebből házon kívül 50 olvasó 84 hirlapnak 181 évfolyamát 247 kötetben. A Szentkirályi-utcai raktárból és oda vissza 34 kötetet kellett szállítani.

Átnéztük 49 évfolyam 14.247 számát.

III.

A *kézirattár* ajándék után egy festménnyel és vétel útján egy fényképpel, összesen tehát két darabbal gyarapodott. Vételre 350 koronát fordítottunk.

Ajándékozó volt: BETEGH István.

Az évnegyed folyamán 29 kutató használt 67 kéziratot, 219 irodalmi levelet, 10 analektát és 2 térítvényre kikölcsönöztünk 2 kéziratot.

IV.

A *folklore-osztály* a könyvtári anyagból folklore szempontból eddig átvette a következő szakokat: Anthropologia, Geographia, Itineraria, Historia Eccl., Historia Extraeuropeana, Physica, Opiniones singulares, Path., H. lit., L. eleg. m., L. hung., L. gen., L. ar., L. sem., L. rel.,

H. ant., P. o. hung., P. o. germ., P. o. rel., P. o. it., P. o. hisp. Továbbá folytatták a beszerzendő anyag összeállítását és megkezdték az alszakokba való osztályozást. Körülbelül 4000 cédula készült.

V.

A levéltár törzsanyaga vétel útján 44 drb, ajándék útján 270 drb, örökletét útján pedig 3 drb, összesen tehát 317 drb irattal és nyomtatvánnyal gyarapodott. Vételre 200 koronát fordítottunk.

Ajándékaikkal FRAKNÓI Vilmos, GRIMM János, aulendorfi gróf KÖNIGSEGG Ferenc, POLLÁK A. Hermann és VADÁSZ Ede gyarapították a levéltár anyagát, örökletéteményükkel pedig BIRÓ Pál, Géza és Antal.

A törzsanyag gyarapodásából 66 drb eredeti oklevél és 2 drb másolat esik a középkori iratok, 4 drb a címeres levelek és nemesi iratok, 2 drb a kisebb céhiratok, 18 drb irat és 4 drb nyomtatvány az 1848/49-es gyűjtemény, 211 drb irat, 8 nyomtatvány és 2 könyvnyomat pedig az újkori iratok és nyomtatványok csoportjára.

A címeres levelek és nemesi iratok gyűjteménye a következő darabokkal gyarapodott: I. Bécs, 1663. jan. 23. I. LIPÓT címeres levele BIRÓ Gergely és fiai Márton és István és Márton felesége TÜSER Dorottya részére (eredeti). 2. Bécs, 1717. július 15. III. KÁROLY címeres levele SÁNDOR János, fia János és felesége BERKI Erzsébet részére (eredeti). 3. Kassa, 1800. június 20. Abauj vármegye nemesi bizonyítványa BIRÓ István és János, úgyszintén másik János és Péter részére (eredeti). 4. Szegvár, 1826. június 5. Csongrád vármegye nemesi bizonyítványa özv. BIRÓ Jánosné, CSUTS Ilona és gyermekei részére (eredeti).

A gyarapodás anyagából kiemeljük a nagyszámú középkori darabokat, melyek között egy a gróf KÖNIGSEGG Ferenc által ajándékozott tatárjárás előtti oklevél is van, valamint a FRAKNÓI Vilmos által ajándékozott oklevelek közül több köztörténeti fontosságú XVI—XVII. századbéli iratot. Kiemelendő továbbá I. FEDINÁNDnak egy 1528-ban kelt, az alsó-ausztriai reformációs mozgalmak ellen kiadott nyomtatott pátense.

A negyedév folyamán levéltári anyagunkból 60 kutató használt 15.216 drb iratot és 5 tértívényre kikölcsönöztünk 279 drb oklevelet.

VI.

A háborus gyűjtemény vétel útján 6009, ajándék útján 2107, hivatalos küldemények útján 241, összesen tehát 8357 darabbal gyarapodott. Vételre fordítottunk 2072'40 koronát, 2951'39 márkát és 534'85 frankot.